

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Трутеня К.О., студентка 3 курсу

*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків*

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ірина Бацук

В умовах трансформації економіки України та посилення вимог до ефективності управління державним сектором особливого значення набуває впровадження цифрових технологій у систему бухгалтерського обліку. Державні підприємства є важливою складовою національної економіки, а тому їхня здатність адаптуватися до сучасних цифрових викликів безпосередньо впливає на конкурентоспроможність країни та стабільність її фінансової системи.

Сучасний розвиток цифрових технологій в системі організації обліку підприємства характеризується їхньою здатністю автоматизувати облікові процеси, що, у свою чергу, сприяє зменшенню обсягу ручної праці та підвищенню загальної точності й достовірності обробки даних [1, с. 3-5].

Окрім цього, цифровізація сприяє оперативності прийняття управлінських рішень та прозорості фінансової звітності, водночас посилюючи фінансову дисципліну. У розрізі стратегічного розвитку державних установ, цей процес виступає не лише технологічною інновацією, а й фундаментом для нової, орієнтованої на результат управлінської культури [2].

Цифровізація обліку передбачає впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, автоматизованих систем управління обліковими процесами, аналітики даних (Big Data), хмарних рішень та електронного документообігу [1, с. 3-5].

Для державних підприємств цифровізація облікових процесів означає:

впровадження автоматизованих засобів у бухгалтерський та управлінський облік, що дає змогу бухгалтерам сконцентруватися на виконанні складніших завдань, тоді як типові процеси, на кшталт введення даних, відбуваються автоматично. До того ж, автоматизовані системи здатні проводити перевірку вже наявних даних. Це призводить до зростання продуктивності та знижує ризик виникнення помилок, характерних для ручного введення інформації [2];

інтеграцію з державними інформаційними системами (Державна казначейська служба, електронні закупівлі «Prozorro» тощо) [3];

можливість оперативного моніторингу фінансових показників;

формування електронної звітності відповідно до стандартів МСФЗ [4];

забезпечення прозорості використання бюджетних коштів.

Таким чином, цифровізація виступає основою побудови сучасної облікової системи, яка не лише фіксує факти господарського життя, а й сприяє стратегічному управлінню ресурсами держави.

Процес цифровізації бухгалтерського обліку в Україні розвивається доволі активно. Водночас значна частина підприємств усе ще користується традиційними методами обліку й лише починає впроваджувати сучасні цифрові рішення. Зростання кількості ІТ-компаній у державі сприяє розвитку цифрової економіки та створенню інноваційного середовища. Важливу роль у цьому відіграє Міністерство цифрової трансформації України, створене у 2019 році, яке реалізує ініціативу президента Володимира Зеленського – проєкт «Держава в

смартфоні». Його мета полягає у формуванні зручної та ефективної цифрової держави, позбавленої надмірної бюрократії та паперового документообігу, що дозволить громадянам взаємодіяти з органами влади без необхідності особистої присутності. [2, с. 5-12].

Серед найпоширеніших рішень можна назвати:

систему електронної звітності ДПС – для подання податкових декларацій та фінансових звітів онлайн [4];

єдину систему електронного документообігу (СЕД) – для внутрішнього обміну документами між підрозділами підприємства;

ERP-системи (Enterprise Resource Planning) – комплексні рішення, які поєднують облік, фінанси, логістику, кадри та управління виробництвом; ERP-системи, дозволяють централізувати обробку даних та уніфікувати доступ до них [1].

систему електронних закупівель «Prozorro» – як елемент контролю фінансових витрат і запобігання корупції [3];

сервіси електронного аудиту – для контролю достовірності даних та автоматизованої перевірки звітності.

Використання таких рішень сприяє створенню єдиного інформаційного простору, що забезпечує прозорість діяльності державних підприємств і підвищує рівень довіри до них з боку суспільства.

Цифрова трансформація бухгалтерського обліку створює передумови для стратегічного розвитку у кількох напрямках:

1) Автоматизація дозволяє формувати звітність у режимі реального часу, що мінімізує ризики фальсифікації даних і підвищує довіру до державних інституцій.

2) Аналітичні модулі в сучасних системах дають змогу швидко аналізувати фінансові показники, виявляти неефективні витрати та оптимізувати ресурси.

3) Використання електронних сервісів скорочує потребу у паперовому документообігу, зменшує адміністративні витрати та прискорює фінансові операції.

4) Цифрові інструменти автоматично фіксують усі господарські операції, що знижує можливість зловживань та підвищує контроль за використанням бюджетних коштів [3].

5) Системи Business Intelligence (BI) дають змогу прогнозувати фінансові результати та приймати стратегічні управлінські рішення на основі даних.

Попри очевидні переваги, державні підприємства стикаються з низкою труднощів у процесі цифрової трансформації, серед яких:

недостатній рівень фінансування ІТ-інфраструктури;

низький рівень цифрової грамотності персоналу;

застарілі нормативно-правові акти, які не враховують особливості електронного обліку;

ризиків кібербезпеки та недостатній захист баз даних;

відсутність єдиних стандартів електронного документообігу між державними установами.

Для ефективного подолання цих проблем необхідне системне оновлення нормативно-правової бази, підвищення кваліфікації бухгалтерів і створення безпечної ІТ-інфраструктури.

Для забезпечення стратегічного розвитку державних підприємств доцільно реалізувати такі кроки:

1. Розробити національну концепцію цифровізації бухгалтерського обліку з урахуванням міжнародного досвіду (ЄС, OECD, IMF) [5].

2. Створити єдину державну платформу обліку для державних підприємств, що дозволить інтегрувати фінансові, податкові та статистичні дані.

3. Запровадити систему електронної сертифікації бухгалтерів для підтвердження

цифрової компетентності.

4. Підтримати пілотні проекти цифрового аудиту на базі великих державних компаній.

5. Забезпечити кіберзахист державних інформаційних систем та розробити стандарти безпечного зберігання облікових даних.

Реалізація цих заходів сприятиме створенню сучасної системи державного фінансового управління, побудованої на принципах відкритості, ефективності та технологічності.

Цифровізація бухгалтерського обліку є невід’ємною складовою стратегічного розвитку державних підприємств. Вона забезпечує підвищення ефективності управління, прозорість фінансових процесів, мінімізацію людського фактору та зниження ризиків нецільового використання коштів.

У сучасних умовах цифрова трансформація не є опцією, а необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності державного сектору та сталого розвитку економіки України.

Використані джерела:

1. Талах Т. А. Голячук Н. В. Цифровізація обліку для забезпечення ефективного розвитку бізнесу.// Економіка та суспільство. Випуск № 71 / 2025. DOI:

<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-12>

2. Коваль О.В, Лишак О.М Цифровізація бухгалтерського обліку в Україні// Ефективна економіка. 2024. № 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.67>

3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. – URL: <https://www.treasury.gov.ua>

4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

5. Міністерство фінансів України. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2024 – 2030 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-uriad-zatverdvyv-stratehiuu-tyfrovoho-rozvytku-systemy-upravlinnia-derzhavnymy-finansamy-do-2030-roku>